

חלוקת הספר חלק א

הקדמה.

וראיתי לחלק חיבור זה לארבעה עשר ספרים.

ספר ראשון, אכלול בו כל המצוות שהן עיקר דת משה רבינו, וצריך אדם לידע אותן תחילת הכל, כגון ייחוד שמו, ברוך הוא, ואיסור עבודה זרה. וקראתי שם ספר זה ספר המדע.

ספר שני, אכלול בו המצוות שהן תדירות שנצטוינו בהם כדי לאהוב את המקום ולזכרו תמיד, כגון קריית שמע ותפילה ותפילין וברכות, ומילה בכללן, לפי שהיא אות בבשרנו להזכיר תמיד בשעה שאין שם לא תפילין ולא ציצית וכיוצא בהן.

וקראתי שם ספר זה ספר אהבה.

ספר שלישי, אכלול בו המצוות שהם בזמנים ידועים, כגון שבת ומועדות. וקראתי שם ספר זה ספר זמנים.

ספר רביעי, אכלול בו מצוות של בעילה, כגון קידושין וגירושין וייבום וחליצה.

וקראתי שם ספר זה ספר נשים.

ספר חמישי, אכלול בו מצוות של ביאות אסורות ומצוות של מאכלות אסורות, לפי שבשני ענינים האלו קידשנו המקום והבדילנו מן האומות, בעריות ובמאכלות אסורות, ובשניהם נאמר "ואבדיל אתכם מן העמים" (ויקרא כ"ב:ו), "אשר הבדלתי אתכם מן העמים" (ויקרא כ"ב:ד).

וקראתי שם ספר זה ספר קדושה.

ספר ששי, אכלול בו מצוות שיתחייב בהם מי שאסר עצמו בדברים, כגון שבועות ונדרים.

וקראתי שם ספר זה ספר הפלאה.

ספר שביעי, אכלול בו מצוות שהם בזרע הארץ, כגון שמיטים ויובלות ומעשרות ותרומות ושאר מצוות הנגללים עמהן מענינם.

וקראתי שם ספר זה ספר זרעים.

ספר שמיני, אכלול בו מצוות שהן בבנין מקדש וקרבנות ציבור התמידין.

וקראתי שם ספר זה ספר עבודה.

ספר תשיעי, אכלול בו מצוות שהם בקרבנות היחיד.

וקראתי שם ספר זה ספר קרבנות.

ספר עשירי, אכלול בו מצוות שהן בטהרות וטומאות.

וקראתי שם ספר זה ספר טהרה.

ספר אחד עשר, אכלול בו מצוות שבין אדם לחבירו ויש בהם הזק תחילה בממון או בגוף.

וקראתי שם ספר זה ספר נזקים.

ספר שנים עשר, אכלול בו מצוות מכירה וקנייה.

וקראתי שם ספר זה ספר קנין.

ספר שלשה עשר, אכלול בו מצוות שבין אדם לחבירו בשאר הדינין שאין בתחילתן הזק, כגון שומרים, ובעלי חובות, וטענות, וכפירות.

וקראתי ספר זה ספר משפטים.

ספר ארבעה עשר, אכלול בו מצוות שהן מסורין לסנהדרין, כגון מיתות בית דין וקבלת עדות, ודין המלך ומלחמותיו.

וזה הוא חילוק הלכות של חיבור זה לפי עניני הספרים, וחילוק המצוות לפי עניני ההלכות.

א.

א' ספר המדע הלכותיו חמש, וזה הוא סידורן, הלכות יסודי התורה, הלכות דעות, הלכות תלמוד תורה, הלכות עבודה זרה וחוקות הגויים, הלכות תשובה.

הלכות יסודי התורה יש בכללן עשר מצוות, שש מצוות עשה, וארבע מצוות לא תעשה, וזה הוא פרטן, א' לידע שיש שם אלוה, ב' שלא יעלה במחשבה שיש שם אלוה זולתי י"י, ג' ליחדו, ד' לאהבו, ה' ליראה ממנו, ו' לקדש שמו, ז' שלא לחלל את שמו, ח' שלא לאבד דברים שנקרא שמו עליהן, ט' לשמוע מן הנביא המדבר בשמו, י' שלא לנסותו.

הלכות דעות יש בכללן אחת עשרה מצוות, חמש מצוות עשה, ושש מצוות לא תעשה, וזה הוא פרטן, א' להידמות בדרכיו, ב' להידבק בידעיו, ג' לאהוב את ריעים, ד' לאהוב את הגרים, ה' שלא לשנוא אחים, ו' להוכיח, ז' שלא להלבין פנים, ח' שלא לענות אמללן, ט' שלא להלוך רכיל, י' שלא לנקום, י"א שלא לנטור.

הלכות תלמוד תורה יש בכללן שתי מצוות עשה, ראשונה, ללמוד תורה, שניה, לכבד מלמדיה ויודעיה.

הלכות עבודה זרה וחוקות הגויים יש בכללן אחת וחמישים מצוות, שתי מצוות עשה, ותשע וארבעים מצוות לא תעשה, וזה הוא פרטן, א' שלא לפנות אחר עבודה זרה, ב' שלא לתור אחר הרהור הלב וראיית העינים, ג' שלא לגדף, ד' שלא יעבוד אותה כדרך עבודתה, ה' שלא ישתחוה לה, ו'

שלא לעשות פסל לעצמו, ז' שלא לעשות פסל אפילו לאחרים, ח' שלא לעשות צורות אפילו לנואי, ט' שלא להדיח אחרים אחריה, י' לשרוף עיר הנידחת, י"א שלא לבנותה, י"ב שלא ליהנות מכל ממונה, י"ג שלא להסית יחיד לעבדה, י"ד שלא לאהוב המסית, ט"ו שלא לעזוב שנאתו, י"ו שלא להצילו, י"ז שלא ללמד עליו זכות, י"ח שלא יימנע מללמד עליו חובה, י"ט שלא להתנבא בשמה, כ' שלא לשמוע מן המתנבא בשמה, כ"א שלא להתנבא בשקר ואפילו בשם י"י, כ"ב שלא לגור מהריגת נביא שקר, כ"ג שלא לישבע בשם עבודה זרה, כ"ד שלא לעשות אוב, כ"ה שלא לעשות ידעוני, כ"ו שלא להעביר למולך, כ"ז שלא להקים מצבה, כ"ח שלא להשתחוות על אבן משכית, כ"ט שלא ליטע אשירה, ל' לאבד עבודה זרה וכל הנעשה בשבילה, ל"א שלא ליהנות בעבודה זרה ובכל משמשיה, ל"ב שלא ליהנות בציפויי נעבד, ל"ג שלא לכרות ברית לעובדי עבודה זרה, ל"ד שלא לחון עליהם, ל"ה שלא ישבו בארצנו, ל"ו שלא להידמות במנהגותם ובמלבושם, ל"ז שלא לנחש, ל"ח שלא לקסום, ל"ט שלא לעונן, מ' שלא לחבור חבר, מ"א שלא לדרוש אל המתים, מ"ב שלא לשאול באוב, מ"ג שלא לשאול בידעוני, מ"ד שלא לכשף, מ"ה שלא להקיף פאת ראש, מ"ו שלא להשחית פאת הזקן, מ"ז שלא יעדה איש עדי אשה, מ"ח שלא תעדה אשה עדי איש, מ"ט שלא לכתוב קעקע, נ' שלא להתגודד, נ"א שלא לעשות קרחה על מת.

הלכות תשובה מצות עשה אחת, והיא, שישוב החוטא מחטאו לפני י"י ויתודה.

נמצאו כל המצוות הנכללות בספר זה חמש ושבעים, שש עשרה מהן מצוות עשה, ותשע וחמישים מצוות לא תעשה.

ב' ספר אהבה הלכותיו שש, וזה הוא סידורן, הלכות קריית שמע, הלכות תפילה וברכת כהנים, הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה, הלכות ציצית, הלכות ברכות, הלכות מילה.

הלכות קריית שמע מצות עשה אחת, והיא, לקרוא קריית שמע פעמים ביום.

הלכות תפילה וברכת כהנים יש בכללן שתי מצוות עשה, אחת, לעבוד את יי' בתפילה בכל יום, שניה, לברך כהנים את ישראל בכל יום.

הלכות תפילין ומזוזה וספר תורה יש בכללן חמש מצוות עשה, וזה הוא פרטן, א' להיות תפילין על הראש, ב' לקשרם על היד, ג' לקבוע מזוזה בפתחי השערים, ד' לכתוב כל איש ספר תורה לעצמו, ה' לכתוב המלך ספר שני לעצמו כדי שיהיה לו שני ספרי תורה.

הלכות ציצית מצות עשה אחת, והיא, לעשות ציצית על כנפי הכסות.

הלכות ברכות מצות עשה אחת, והיא, לברך את שמו אחר אכילה.

הלכות מילה מצות עשה אחת, והיא, למול את הזכרים ביום השמיני.

נמצאו כל המצוות הנכללות בספר זה אחת עשרה מצוות עשה.

ג' ספר זמנים הלכותיו עשר, וזה הוא סידורן, הלכות שבת, הלכות עירובין, הלכות שביתת עשור, הלכות שביתת יום טוב, הלכות חמץ ומצה, הלכות שופר וסוכה ולולב, הלכות שקלים, הלכות קידוש החודש, הלכות תעניות, הלכות מגילה וחנוכה.

הלכות שבת יש בכללן חמש מצוות, שתי מצוות עשה, ושלוש מצוות לא תעשה, וזה הוא פרטן, א' לשבות בשביעי, ב' שלא לעשות בו מלאכה, ג' שלא לענוש בשבת, ד' שלא לצאת חוץ לגבול בשבת, ה' לקדש היום

בזכירה.

הלכות עירובין מצות עשה אחת, והיא מדברי סופרים, ואינה מן המנין.
הלכות שביתת עשור יש בכללן ארבע מצוות, שתי מצוות עשה, ושתי מצוות לא תעשה, וזה הוא פרטן, א' לשבות בו ממלאכה, ב' שלא לעשות בו מלאכה, ג' להתענות בו, ד' שלא לאכול ולשתות בו.

הלכות שביתת יום טוב יש בכללן שתיים עשרה מצוות, שש מצוות עשה, ושש מצוות לא תעשה, וזה הוא פרטן, א' לשבות בראשון של פסח, ב' שלא לעשות בו מלאכה, ג' לשבות בשביעי של פסח, ד' שלא לעשות בו מלאכה, ה' לשבות ביום חג השבועות, ו' שלא לעשות בו מלאכה, ז' לשבות בראש השנה, ח' שלא לעשות בו מלאכה, ט' לשבות בראשון של חג הסוכות, י' שלא לעשות בו מלאכה, י"א לשבות בשמיני של חג, י"ב שלא לעשות בו מלאכה.

הלכות חמץ ומצה יש בכללן שמונה מצוות, שלש מצוות עשה, וחמש מצוות לא תעשה, וזה הוא פרטן, א' שלא לאכול חמץ ביום ארבעה עשר מחצות היום ולמעלה, ב' להשבית שאור מארבעה עשר, ג' שלא לאכול חמץ כל שבעה, ד' שלא לאכול תערובת חמץ כל שבעה, ה' שלא יראה חמץ כל שבעה, ו' שלא ימצא חמץ כל שבעה, ז' לאכול מצה בלילי הפסח, ח' לספר ביציאת מצרים באותו הלילה.

הלכות שופר וסוכה ולולב יש בכללן שלש מצוות עשה, וזה הוא פרטן, א' לשמוע קול שופר באחד בתשרי, ב' לישב בסוכה שבעת ימי החג, ג' לנטול לולב במקדש כל שבעת ימי החג.

הלכות שקלים מצות עשה אחת, והיא, ליתן כל איש מחצית השקל בכל שנה.

הלכות קידוש החודש מצות עשה אחת, והיא, לחשוב ולידע ולקבוע באיזה יום הוא תחילת כל חודש וחודש מחדשי השנה.

הלכות תעניות מצות עשה אחת, והיא, להתענות ולזעוק לפני י"י בעת כל צרה גדולה שתבוא על הציבור.

הלכות מגילה וחנוכה יש בכללן שתי מצוות עשה מדברי סופרים, ואינם מן המנין.

נמצאו כל המצוות של תורה הנכללות בספר זה חמש ושלושים, תשע עשרה מהן מצוות עשה, ושש עשרה מצוות לא תעשה, ויש בו שלש מצוות מדברי סופרים.

ד.

ד' ספר נשים הלכותיו חמש, וזה הוא סידורן, הלכות אישות, הלכות גירושין, הלכות יבום וחליצה, הלכות נערה בתולה, הלכות שוטה.

הלכות אישות יש בכללן ארבע מצוות, שתי מצוות עשה, ושתי מצוות לא תעשה, וזה הוא פרטן, א' לישא אשה בכתובה וקידושין, ב' שלא תיבעל אשה בלא כתובה וקידושין, ג' שלא ימנע שאר כסות ועונה, ד' לפרות ולרבות ממנה.

הלכות גירושין שתי מצוות, אחת מצות עשה, והיא שיגרש המגרש בספר, שניה, שלא יחזיר גרושתו משנישאת.

הלכות יבום וחליצה יש בכללן שלש מצוות, שתי מצוות עשה, ואחת מצות לא תעשה, וזה הוא פרטן, א' לייבם, ב' לחלוץ, ג' שלא תינשא יבמה לאיש זר עד שתסור רשות היבם מעליה.

הלכות נערה בתולה יש בכללן חמש מצוות, שלש מצוות עשה, ושתי מצוות לא תעשה, וזה הוא פרטן, א' לקנוס המפתה, ב' שישא האונס אנוסתו, ג' שלא יגרש האונס, ד' שתשב אשת מוציא שם רע תחת בעלה לעולם, ה' שלא יגרש מוציא שם רע את אשתו.

הלכות שוטה יש בכללן שלש מצוות, אחת מצות עשה, ושתיים מצוות לא

תעשה, וזה הוא פרטן, א' לעשות לשוטה כתורת הקנאות הסדורה בתורה,
ב' שלא ליתן שמן על קרבנה, ג' שלא ליתן עליו לבונה.
נמצאו כל המצוות הנכללות בספר זה שבע עשרה, מהן תשע מצוות עשה,
ושמונה מצוות לא תעשה.